

Τεύχος 18
Οκτώβριος 1993

ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ

EKA

Η κρίση των αστικών κέντρων

Τα αστικά κέντρα δημιουργούν συνεχώς νέες ανάγκες διαχείρισης και νέες απαιτήσεις σε σχέση με το θεσμικό, οικονομικό και διοικητικό πλαίσιο αλλά και την εν γένει αντίληψη αντιμετώπισης των προβλημάτων τους.

Στη Χώρα μας είμαστε μάρτυρες εδώ και αρκετά χρόνια μιας πολλαπλής και πολυεπίπεδης κρίσης των αστικών κέντρων. Σε περίοπτη θέση βρίσκεται η Πρωτεύουσα, που βιώνει με την σειρά της το πρόβλημα, μέσα από την ανυπαρξία των αναγκαίων δικτύων ή την ανεπάρκεια των υπαρχόντων.

Τα παντός είδους αστικά δίκτυα διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία μιας πόλης.

Σ' ότι αφορά στα δίκτυα της Αθήνας και στο πως αυτά λειτουργούν είμαστε όλοι πεπεισμένοι για την κατάστασή τους. Ετσι όταν βρέχει η πόλη πνίγεται, όταν δεν βρέχει διψάει, όταν δεν φυσάει ασφυκτιά εξ' αιτίας του νέφους, η

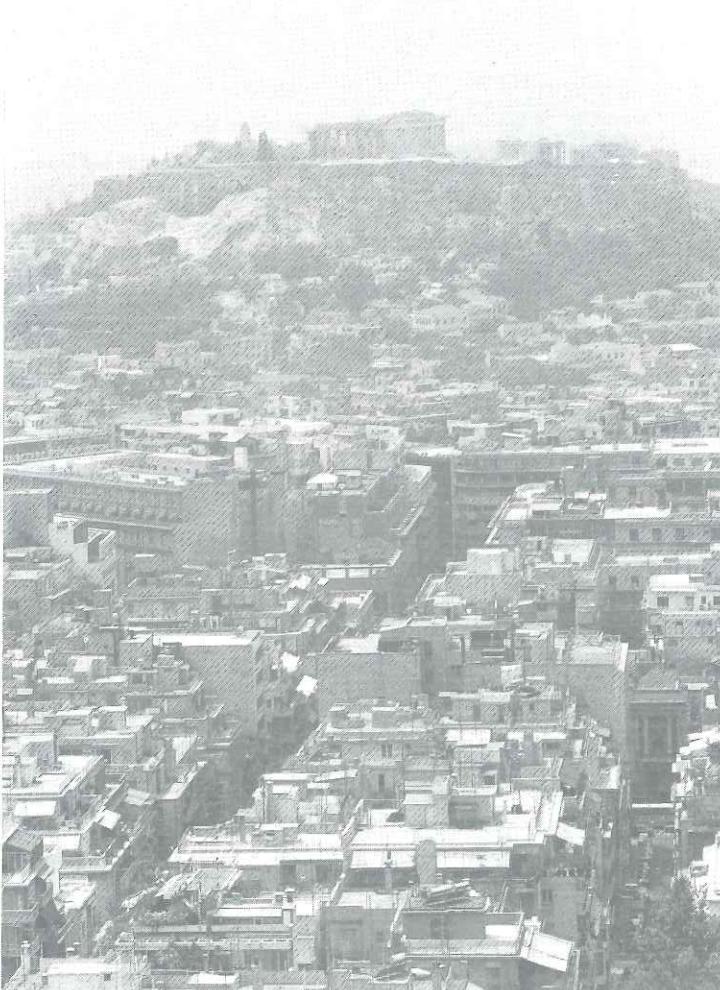
κυκλοφορία διεξάγεται σε απαράδεκτες συνθήκες, απειλεί και απειλείται από τα σκουπίδια της, είναι μία πόλη ανθυγιεινή, αντιπαραγωγική, απάν-

εμπλακεί σε μιά διαδικασία απόδοσης ευθυνών πράγμα εύκολο όμως αντιπαραγωγικό. Θα μπορούσε ωστόσο να λεχθεί ότι για την κατάσταση ευθύνεται

του παιγνιδιού το ότι η Χώρα βρίθει αυθαιρέτων - και πως να υπάρξει σχεδιασμός για οτιδήποτε σε μιά περιοχή που έχει προκύψει τυχαία - ότι είναι η μόνη Χώρα της Ευρώπης χωρίς Κτηματολόγιο - και πως να ορισθούν ή να κατοχυρωθούν χρήσεις γης εκεί όπου όλα αμφισβητούνται - ότι είναι η μόνη χώρα της Ευρώπης χωρίς αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και ακόμα ότι έχει ένα ανενεργό σε μεγάλο μέρος θεσμικό πλαίσιο για το περιβάλλον και σχεδόν ανύπαρκτη για την τήρησή του υποδομή.

Στη Χώρα μας η λέξη σχεδιασμός μοιάζει να αποτελεί μεταφυσική έννοια, ενώ ποτέ δεν έγινε προσπάθεια δημιουργίας προϋποθέσεων στήριξης μιας διαδικασίας σχεδιασμού.

Είναι πικρό να διαπιστώνει κανείς εν έτει 1993 δεν έχουμε δημιουργήσει τις ελάχιστες βασικές υποδομές για να καλύψουμε τις επείγουσες ανάγκες του σήμερα και του αύριο.

θρωπή, θλιβερή. Και το χειρότερο, το μοντέλο αυτό αναπαράγεται και σε άλλες ελληνικές πόλεις.

Αναζητώντας τα αίτια μπορεί κανείς να

το παιχνίδι διαχείρισης της εξουσίας και όλοι όσοι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο έχουν εμπλακεί κατά καιρούς σ' αυτό. Και είναι αποτέλεσμα αυτού

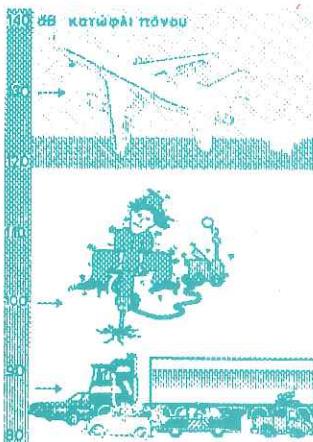
ΥΓΕΙΑ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σχετικά με τον Θόρυβο

Οπως είναι γνωστό κάθε ανεπιθύμητος ήχος αποτελεί τον θόρυβο.

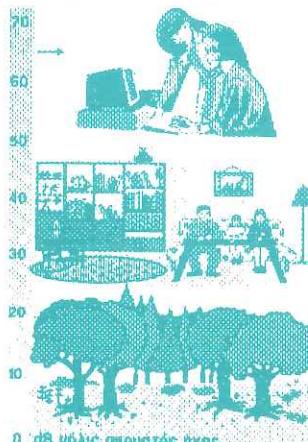
"Μεγάλοι" Θόρυβοι

Ο θόρυβος προσδιορίζεται με διάφορες έννοιες όπως η ηχοστάθμη (L).

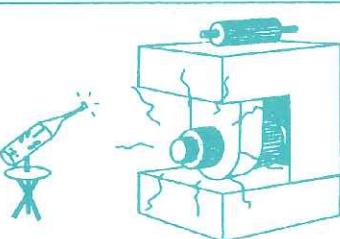
Η ηχοστάθμη έχει σχέση με την ένταση του θορύβου και μετράται σε ντεσιμπέλ (dB). Ειδικά για τον εργασιακό θόρυβο αναφέρομεθα σε dB(A).

"Μικροί" Θόρυβοι

Πώς μετράμε τον θόρυβο

Οι μετρήσεις θορύβου γίνονται με ειδικά όργανα που λέγονται ηχόμετρα. Χρήσιμο είναι να γίνεται μια χαρτογράφηση του εργασιακού χώρου και σήμανση των θέσεων εργασίας που η στάθμη θορύβου υπερβαίνει τα 90 dB(A). Στους χώρους που σημειώνεται μια τέτοια υπέρβαση οι εργαζόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν τα κατάλλη-

λα Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) της ακοής και συχρόνως πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια να μειωθεί ο θόρυβος, δεδομένου ότι η λύση των ΜΑΠ είναι πρωσωρινή. Η μέτρηση της δύσης θορύβου μπορεί να γίνει με ένα ηχόμετρο και ένα κοινό ρολόι αν ο θόρυβος είναι συνεχής και σταθερός για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται ειδικά όργανα, π.χ. ηχόμετρα με κύκλωμα ολοκλήρωσης, ηχοδοσίμετρα, κλπ.

Διεθνείς συμφωνίες για τις συνθήκες εργασίας

Πέραν των εθνικών νόμων και συμφωνιών υπάρχουν και διεθνείς συμφωνίες, διακηρύξεις και προγράμματα για τις συνθήκες εργασίας.

Αυτά έχουν συνταχθεί από οργανισμούς του ΟΗΕ όπως το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO) και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) και έχουν υιοθετηθεί από πολλές χώρες.

Ιδιαίτερης σπουδαιότητας και σημασίας είναι οι διεθνείς συμβάσεις και συστάσεις του ILO, που αναφέρονται στις συνθήκες ασφάλειας, υγιεινής, ευεξίας και κοινωνικής πρόνοιας στο χώρο εργασίας.

Αυτές ενθαρρύνουν τις χώρες μέλη να καθιερώσουν στόχους για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Η ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση τονίζεται από το Διεθνές Πρόγραμμα του ILO για τη βελτίωση των σύνθηκών εργασίας το οποίο καλείται PIACT και άρχισε το 1976.

Το πρόγραμμα αυτό αναγνωρίζει τις ακόλουθες αρχές σαν ουσιαστικές:

α) Η εργασία πρέπει να λαμβάνει χώρα κάτω από ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες.

β) Οι συνθήκες εργασίας πρέπει να στοχεύουν το "ευ ζειν" των εργαζομένων και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

γ) Η εργασία πρέπει να προσφέρει πραγματικές ευκαιρίες για προσωπική επιτυχία, ικανοποίηση και κοινωνική υπηρεσία.

Αυτό το πρόγραμμα βοηθάει πολλές χώρες να ανταπεξέρχονται στα διάφορα προβλήματα σχετικά με τις συνθήκες εργασίας.

Τονίζεται ότι η προσπάθεια για ασφάλεια και υγιεινή στον επαγγελματικό τομέα πρέπει π.χ. να συνδυάζεται με την προσπάθεια για τη βελτίωση του ωρα-

ρίου εργασίας, του αντικειμένου της εργασίας και της κοινωνικής πρόνοιας.

Η όλη προσπάθεια δεν σχετίζεται απλά με την πρόληψη των φυσικών κινδύνων και των ατυχημάτων, αλλά έχει σχέση και με το συνολικά "καλώς έχειν" του απόμου μέσα στο χώρο εργασίας.

Απόδειξη ο ορισμός που η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας δίνει για την υγεία:

"Υγεία είναι η κατάσταση πλήρους φυσικής, πνευματικής και κοινωνικής ευεξίας και δεν είναι απλά η απουσία αδιαθεσίας ή ασθενειας".

Οσα πρέπει να ξέρουμε για το όζον (O_3)

Το όζον (O_3) αποτελεί το βασικό συστατικό του φωτοχημικού νέφους.

Είναι αέριο άχρωμο που παράγεται δευτερογενώς από την φωτόλυση (διάσπαση παρουσία ηλιακού φωτός), των οξειδίων του αζώτου που εκπέμπονται κυρίως από τα βενζινοκίνητα αυτοκίνητα.

Η διάσπαση αυτή διευκολύνεται από την παρουσία υδρογονανθράκων (HC), οι οποίοι με τη σειρά τους εκλύονται στην ατμόσφαιρα από καύσεις, από την εξάτμιση υγρών καυσίμων, λόγω διαφυγών από τα διυλιστήρια. Το μόριο του όζοντος είναι εξαιρετικά ενεργό από χημικής άποψης. Εισπνεόμενο συμμετέχει σε χημικές αντιδράσεις στο υγρό των πνευμόνων από τις οποίες προκύπτει ένα άτομο οξυγόνου. Η παρουσία του οδηγεί στον σχηματισμό ε-

λευθέρων "ρίζων" που κατακλύζουν μέσω μιας αλυσίδας χημικών συνδυασμών

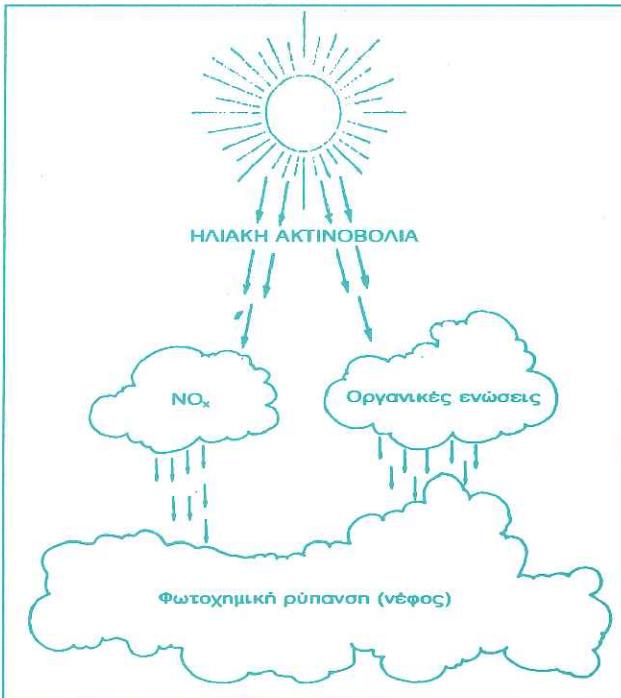
σχηματίζονται από τον καπνό του τσιγάρου σε συνδυασμό με την ακτινοβολία.

πως το καουτσούκ, τα χρώματα, το πλαστικό, πράγμα που μπορεί να μας προδεάσει για τις ζημιές μπορεί να προκαλεί στους πνεύμονες.

Υψηλές συγεντρώσεις διζοντος οδηγούν σε περιστολή της πνευμονικής λειτουργίας ειδικά κατά την διάρκεια έντονης φυσικής προσπάθειας και απειλούν ιδιαίτερα τα παιδιά. Μελέτες έχουν δείξει ότι η μικρής διάρκειας έκθεση σε υψηλές συγκεντρώσεις διζοντος ερεθίζει τους πνεύμονες, όμως ο οργανισμός είναι σε θέση να αναλάβει όταν η έκθεση σταματήσει.

Οταν όμως η έκθεση γίνεται σε καθημερινή βάση τότε σύμφωνα με τον Δρα Russell Shelwin παρατηρείται "σημαντική περιστολή" της πνευμονικής λειτουργίας. Η μακροχρόνια

(συν. σελ. 4)

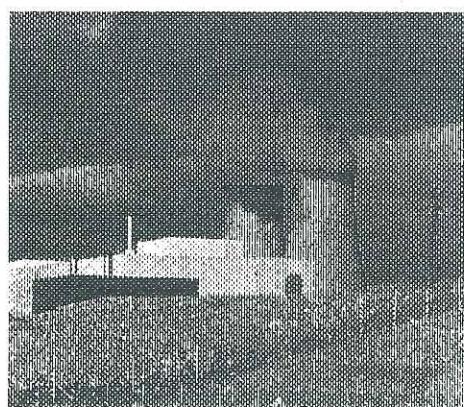

τις κυψελίδες των πνευμόνων. Οι "ελεύθερες ρίζες" είναι οι ίδιες με αυτές που

Το όζον ευθύνεται για ζημιές στις καλλιέργειες, για την διάβρωση υλικών ή

Περιβάλλον: Πρόληψη και μείωση της ρύπανσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση Οδηγίας

για την ολοκληρωμένη πρόληψη και μείωση της ρύπανσης των βιομηχανι-

κών εγκαταστάσεων που επιβαρύνουν ιδιαίτερα το

περιβάλλον [COM (93) 423]. Ετσι αντιμετωπίζεται πια συνολικά το θέμα των αποβλήτων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα και στο έδαφος. Εννέα κράτη μέλη

έχουν ήδη εγκρίνει αυτήν την πρόταση Οδηγίας, ενώ συνιστάται

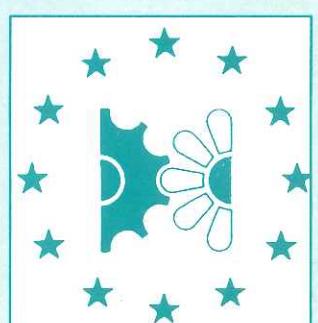
(συν. σελ. 4)

Διαλύτες

Η Επιτροπή της ΕΟΚ θα δημοσιεύσει έναν "οδηγό για την αξιολόγηση της τοξικότητας" με πληροφορίες για 14 οργανικούς διαλύτες.

Υπάρχουν ήδη οδηγίες σχετικά με τα κριτήρια έκθεσης για τους εξής οργανικούς διαλύτες : ξυλόλιο, αμινοαιθανόλη, μονοχλωροαιθάνιο, τολουένιο, κυκλοεξανόλη, διαιθύλιο, αιθέρας και βενζόλιο.

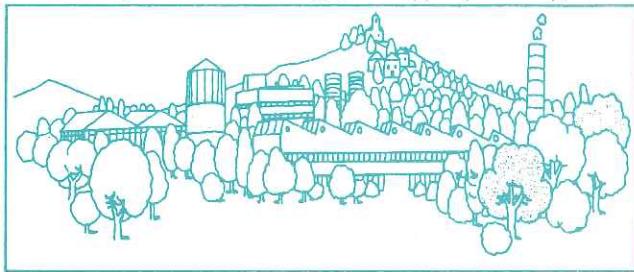
Εκτιμάται ότι υπάρχουν πάνω από 10.000 χημικές ουσίες και ένας μεγάλος αριθμός από αυτές χρησιμοποιείται στο εργασιακό περιβάλλον, για τις οποίες είναι αναγκαία μία αδιάκοπη διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων τους στην ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια. Στον προαναφερθέντα οδηγό θα περιλαμβάνονται συστάσεις για τα όρια επαγγελματικής έκθεσης με βάση επιστημονικά δεδομένα.

Η φυσική κληρονομιά της Ευρώπης

Η οικονομική ανάπτυξη και η αύξηση του πληθυσμού ανά τους αιώνες οδήγησαν σε μείωση της αφθονίας και της πολυμορφίας της άγριας ζωής και των φυσικών οικοσυστημάτων στην Ευρώπη. Οι υπάρχοντες οικότοποι αστόσσο εξακολουθούν να παρέχουν καταφύγιο για μεγάλο αριθμό ειδών όπως 9-10.000 ανώτερα είδη φυτών, περίπου 600 είδη πτηνών, 150 θηλαστικά, πάνω από 20.000 ασπόνδυλα και 65 είδη ψαριών του γλυκού νερού.

Αυτή η φυσική κληρονομιά έχει μεγάλη επιστημονική, οικονομική και κοινωνική σημασία. Οι περιοχές της Μεσογείου και οι ορεινές περιφέρειες παρουσιάζουν, γενικώς, μεγαλύτερο οικολογικό πλούτο και πολυμορφία από τις βόρειες περιοχές. Ενα μεγάλο ποσοστό των γνωστών φυσικών και ζωικών ειδών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης βρίσκονται σε κίνδυνο. Πάνω από 1.000 ανώτερα είδη φυτών και 153 είδη πτηνών θεωρούνται ευαίσθητα ή απειλούνται με εξαφάνιση.

Η κυριώτερη αιτία φθοράς των οικοτόπων είναι οι αλλαγές στις χρήσεις γης και η απομάκρυνση από τις χρήσεις εκείνες που προσφέρουν πολυμορφία οικοτόπων.

Ο άλλος σημαντικός παράγοντας που ασκεί πίεση στην άγρια ζωή είναι η ρύπανση από διαρροές πετρελαίου, απορρίψεις τοξικών αποβλήτων, αστικά και βιομηχανικά απόβλητα, υποδομές μεταφορών και ενέργειας, γεωργική ρύπανση, αστικοποίηση, τουρισμός.

Πηγή: Ευρώπη 2000. Προοπτικές ανάπτυξης του κοινοτικού εδάφους.

Περιβάλλον: Πρόληψη και μείωση της ρύπανσης

(συν. από σελ. 3)

η εφαρμογή της και σε διεθνές επίπεδο. Σημειώνεται ότι μέχρι στιγμής η κοινοτική νομοθεσία στο θέμα του περιβάλλοντος έχει αναπτυχθεί τομεακά, στο πλαίσιο των Οδηγιών για την ρύπανση των υδάτων και την ατμοσφαιρική ρύπανση βιομηχανικής προέλευσης.

Σήμερα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα της ολοκληρωμένης προσέγγισης, επαναπροσανατολίζοντας την κοινοτική νομοθεσία προς αυτή την κατεύθυνση και κατά συνέπεια γενικεύοντας την εφαρμογή της προσέγγισης αυτής στις πρακτικές των κρατών μελών. Η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ρύπανσης αναφέρεται ως τομέας δράσης προτεραιότητας στο 5ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον.

Η πρόταση Οδηγίας που παρουσίασε η Επιτροπή αποβλέπει στη θέσπιση των μέτρων και μεθόδων που αντιστοιχούν στην ολοκληρωμένη προσέγγιση, στον τομέα της αντιμετώπισης της βιομηχανικής ρύπανσης. Αναφέρεται μόνο στα κυριότερα στοιχεία για τον καθορισμό ενός πλαισίου ολοκληρωμένης προσέγγισης, συμβατού με τους στόχους και τις αρχές της κοινοτικής δράσης.

Το προτεινόμενο πλαίσιο προβλέπει μια διαδικασία έκδοσης αδείας για τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις που επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η έκδοση της άδειας θα γίνεται μόνον εφόσον τηρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα τα δρια εκπομπών που ισχύουν για τα απόβλητα. Οι μετρήσεις αυτών των ορίων, βασίζονται στις καλύτερες διαθέσιμες τεχνικές ενώ παράλληλα θα λαμβάνονται υπόψη οι προδιαγραφές για την ποιότητα του περιβάλλοντος. Προβλέπεται επίσης πρόσβαση του κοινού στη σχετική πληροφόρηση.

Οσα πρέπει να ξέρουμε για το όζον (O_3)

(συν. από σελ. 3)

Έκθεση στο όζον επιδεινώνει το δάσθιμα, συνδέεται άμεσα με το εμφύσημα και μπορεί να συμβάλει σε άλλες παθήσεις δύοπως ο καρκίνος.

Σε μια μελέτη του καθηγητού Henry Gong του Πανεπιστημίου UCLA, ποντίκια που εκτέθηκαν σε όζον ανέπτυξαν περισσότερους κακοήθεις όγκους σε σχέ-

ση με άλλους που ανέπνεαν καθαρό αέρα. Οι πιο πάνω μελέτες συνεχίζονται με έκθεση ανθρώπων σε όζον και παρακολούθηση των μακροχρόνιων επιπτώσεων.

Το “άλλο” όζον

Πρόκειται για το όζον της στρατόσφαιρας που είναι το ίδιο χημικό στοιχείο με διαφορετικό δύως

ρόλο.

Αυτό απορροφά την υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου και έτσι προστατεύει τα έμβια όντα από της δυσμενείς επιπτώσεις της. Εποιητικό το όζον της τροπόσφαιρας είναι ρύπος ενώ αυτό της στρατόσφαιρας προστατευτική ασπίδα.

Συμπερασματικά, οι εκπομπές από τα αυτοκίνητα,

τις βιομηχανίες, τις παντός είδους δραστηριότητες έχουν διπλό καταστρεπτικό ρόλο. Από τη μια οδηγούν στον σχηματισμό του όζοντος ρύπου στην κατώτερη ατμόσφαιρα και από την άλλη οι φθοροχλωράνθρακες (CFC)s και άλλες χημικές ουσίες καταστρέφουν το προστατευτικό στρώμα στην ανώτερη ατμόσφαιρα.

Την "ΔΡΑΣΗ" επιμελούνται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας Εργασίας. Υπεύθυνος για την Διοίκηση του ΕΚΑ : Χρήστος Πολυζωγόπουλος.

Διάθεση : ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48B', 104 33 ΑΘΗΝΑ. ☎ 8836917, 8841818. FAX : 8839271.

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.